

A 1673/holdbart

Behandles i:
Utvalget for et bærekraftig Norden

J.nr. 16-00055-7

Utvalget for et bærekraftig Nordens betenkning over

Medlemsforslag om oppfyldelsen af internationale klimamål- sætninger

Forslag

Utvalget for et bærekraftig Norden foreslår at

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at ministerrådet i forbindelse med Nordisk Råds sesjon regelmessig, og minst hvert fjerde år, fremlegger en statusmelding, som redegjør for de nordiske lands oppfyllelse av klimamål fastsatt gjennom FN eller EU samt effektene av landenes initiativer

å inngå i dialog med Nordisk råd om form og innhold og tidspunkter for de regelmessige statusmeldinger

Bakgrunn

Den Sosialdemokratiske Gruppe foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd fremover i forbindelse med Nordisk Råds session fremlægger en årlig statusmelding, der redegjør for de nordiske landes oppfyllelse av klimamål fastsat gjennom FN eller EU samt effekterne av landenes initiativer.

I følge den sosialdemokratiske gruppe har forslaget som formål å fastholde regjeringenes fokus på en av dagens mest aktuelle utfordringer; å stoppe farlige menneskeskapte globale klimaendringer. Med en årlig statusmelding vil man kunne tydeliggjøre et eventuelt behov for nasjonale og/eller felles nordiske klimainitiativer, og eventuelt felles nordisk politikk i forhold til EU og FN.

Forslaget er rettet til Nordisk ministerråd, som ifølge forslaget, fremover skal fremlegge en årlig statusmelding hvor det fremgår hvordan de nordiske land oppfyller de klimamål, som de er underlagt gjennom FNs klimaavtale og/eller EU. Den sosialdemokratiske gruppe forestiller seg at

den første redegjørelse inkluderer landenes hittidige tiltak og initiativer, men at etterfølgende redegjørelser setter fokus på løpende fremskritt.

Nordisk Råd

Nordisk råd har ikke behandlet liknende forslag tidligere. Men Rådet har hatt klimautfordringen på sin dagsorden fra nittitallet og vedtatt en rekke rekommandasjoner herom, som til eksempel følgende:

- 2014: Energilagring som instrument i klimapolitikken
- 2014: Norden som brobygger mellom i- og u-land i de globale klimaforhandlinger
- 2013: Nordisk sikkerhetspolitikk i et langsiktig miljø- og klimapolitisk perspektiv
- 2012: Tiltak for å styrke nordisk transportsamarbeid om infrastruktur og miljø
- 2011: Nordisk politikk i det globale klimaarbeidet
- 2010: Nye initiativer i nordisk klimaarbeid

A 1673/holdbart

Behandles i:
Utvalget for et bærekraftig Norden

J.nr. 16-00055-7

Høring

Forslaget ble sendt til høring til Nordisk ministerråd og Nordisk råds Utvalg for vekst og utvikling i Norden. Nordisk ministerråd har opplyst at det ikke kan utnytte muligheten til å uttale seg om forslaget. Utvalget for vekst og utvikling i Norden har hatt forslag til behandling på sitt septembermøte. Utvalget uttrykker sin støtte til forslaget.

Utvalgets synspunkt

Utvalget noterer at det er Nordisk ministerråd som ifølge forslaget skal utarbeide en årlig statusmelding til Nordisk råd. For å kunne gjøre dette skal de enkelte land bidra med de nødvendige opplysninger. Man kan forvente at landene har de nødvendige opplysninger lett tilgjengelige. Dette fordi, ifølge Paris-avtalens artikkel 4, skal landene hvert femte år forberede, kommunisere og vedlikeholde opplysninger om den nasjonale innsats. Det er tale om de såkalte INDCs¹ (*intended nationally determined contributions*).

I forhold til klimapolitikken er et år kort tid. De fleste tiltak som implementeres har en lang tidshorisont. Å utarbeide og behandle en statusmelding er en ressurs- og tidkrevende prosess for både Ministerrådet og Nordisk råd. Utvalget mener derfor at forslag om årlig statusmelding bør modifiseres til en regelmessig statusmelding.

Ifølge Paris-avtalene vil det være tale om flere rapporteringsprosesser og nasjonale utredninger for å sikre transparens. Nasjonal lovgivning i de nordiske land stiller også krav til regjeringene. Danmark og Finland har vedtatt klimalover, som inkluderer en regelmessig rapportering til vedkommende nasjonale parlament². I Sverige har Miljömålsberedningen i mars 2016 levert et forslag til klimapolitisk rammeverk for Sverige, som inkluderer forslag til klimalov som inneholder bestemmelser om regelmessig rapportering til Riksdagen. Stortinget i Norge har i 2015 vedtatt at det skal utarbeides en klimalov for Norge. Island har klimalov fra 2012, men den inneholder ikke bestemmelser om regelmessig rapporteringer til Alltinget.

For å unngå dobbeltarbeid mener utvalget at det ville være fornuftig å samordne en eventuell statusmelding til Nordisk råd med den rapportering som påkrevs av Paris-avtalen og, ifølge de nasjonale klimalover, til de nasjonale parlamenter i Norden.

¹ Intended Nationally Determined Contributions. Det er det landene meddeler til FNs klimakonvensjon (UNFCCC) at de akter at gjøre for å leve opp til sine forpliktelser, for første gang leverte i forkant av COP 21 i Paris.

² Se rapporten Klimapolitikk i Norden, en sammenligning av mål og virkemidler i de nordiske landene, CICERO report 2016:07. Rapporten ble utarbeidet for Nordisk råd i forbindelse med en konferanse i september 2016.

Det foregår et omfattende samarbeid om klimapolitikken i Nordisk ministerråd så man kan forvente at ministerrådet har gode forutsetninger til å utvikle de regelmessige statusmeldinger som etterlyses i forslaget. I Nordisk ministerråds budsjett avsettes årlig midler til arbeidet med klimapolitikk, og derfor forventes den foreslåtte statusmelding å kunne utarbeides innen for dagens budsjetttrammer.

En nærmere definering av statusmeldingen avgjør hvor mange ressurser Nordisk ministerråd vil måtte avsette til oppgaven. Av den grunn ville det også være nyttig å presisere forventninger til statusmeldingen. Skal det være tale om en kort oppsummering med bilag om status i de enkelte land, eller en mer omfattende meddelelse med en vurdering av om de nordiske land lever opp til sine forpliktelser? Skal de nordiske lands INDCs oppstilles i forhold til innsatsen fra andre land og behovet for global innsats? Skal statusmeldingen bygge på input fra de nasjonale regjeringer alene eller skal et uavhengig organ kritisk gjennomgå og bearbeide de nasjonale bidrag? Utvalget mener at det i forkant av at Nordisk ministerråd leverer statusmelding til Nordisk råd, skal de to organisasjoner, med hjelp av sine respektive sekretariater, inngå i dialog om form og innhold av statusmeldingen og hvilke aktører som skal stå for arbeidet.

København, 1. november 2016

Ari Jalonen (saf)

Ásmundur Friðriksson (Sj.)

Axel Jonsson (ÅF), Åland

Björt Ólafsdóttir (Björt framtíð)

Christian Poll (Alternativet)

Hanna Kosonen (cent), Formand

Irene Johansen (A)

Jan Erik Messmann (DF)

Jan Lindholm (MP)

Karin Gaardsted (S), Næstformand

Knut Storberget (A)

Staffan Danielsson (C)

Susanna Koski (saml)

Suzanne Svensson (S)

Sylvi Graham (H)

Thomas Finnborg (M)

Villum Christensen (LA)

Nordisk Råd

A 1673/holdbart

Behandles i:

Utvalget for et bærekraftig

Norden

J.nr. 16-00055-7